

Randvere Kooli ainekava	Ainekava: eesti keel	Õppeaine: eesti keel
Kooliaste:II- III	Klass: 6.-7.klass	Arvestuslikud nädalatunnid on välja toodud õppekava tunnijaotusplaanis
Õppeaine kirjeldus:		
Eesti keele õpetuse peamine ülesanne on toetada õpilaste kõne arengut, rõhutades eriti kõnest arusaamise kujundamist. Eesti keele õpetamisega taotletakse, et õpilane: • oskab kuulata ja kõnele adekvaatselt reageerida; • osaleb dialoogis ja väljendab oma mõtteid kuulajale arusaadavalt; • loeb jõukohast teksti, mõistab selle sisu ja mõtet. • kirjutab arusaadavalt, teeb märkmeid, mõistab ja koostab tarbekirja; • on omandanud elementaarse ülevaate eesti keele süsteemist, tunneb põhitõrmineid; • valdab praktiliselt eesti keele lauseehitust, igapäevast sõnavara ja sõnade muutevorme, saab aru sõnade ja lausete otsesest tähendusest ning oma kogemuste piires ka pragmaatilisest tähendusest; • kasutab eesti keelt õpitegevuses ja igapäevases elus; • kavandab oma tegevust kõne abil, kommenteerib ning hindab seda, reguleerib oma ja teiste tegevust vastavalt üldistele käitumisnormidele; • tõlgendab igapäevast lihtsat verbaalset teavet; • tunneb ilukirjanduslike tekstide liike, omab elementaarset ülevaadet rahvuskirjandusest ja oskab nimetada mõnda kirjanikku; • tunneb ja jälgib oma võimete kohaselt üldinimlikke kõlbelisi arusaamu, valdab vastavat tavasõnavara. Eesti keele õppe rõhuasetused 6.–7. klassis • Keeleõpetuses tõuseb teadlikkuse osakaal, õpitakse tundma keeleteooria elemente. • Õigekirjaoskus hakkab automatiseeruma, õpitakse juurde uusi liitlause malle, aktiveerub liitlausete kasutamine õpilaste kõnes. • Keeleõpetuses on 6. klassis mahult esikohal sõna muutevormide käsitlemine. Keeleülesannete täitmisel kasutatakse teiste ainete sõnavara ja tüüpilisi lausemalle.		

- Peamine tööviis on praktiline harjutamine. Keeleõpetuses tõuseb teadlikkuse osakaal, õpitakse tundma keeleteooria elemente.
- Õigekirjaoskus automatiseerub, õpitakse juurde uusi liitlause malle, aktiveerub liitlausete kasutamine. Kui keeleõpetuses oli 6. klassis mahult esikohal sõna muutevormide käsitlemine, siis 7. klassis tõuseb peamiseks teemaks liitlause.
- Keeleülesannete täitmisel kasutatakse teiste ainete sõnavara ja tüüpilisi lausemalle. Peamine tööviis on praktiline harjutamine. Tekstikäsitlemise eesmärkideks on 7. klassis eri mõistmisstrateegiate kasutamine.
- Tekstis orienteerumiseks lisandub valiklugemisele temaatilise lugemise õppimine, mis on ühtlasi eeldus temaatiliseks ja tegelase nimel jutustamiseks.
- Teksti sisu kokkuvõtte ja allteksti sõnastamine toimub õpetaja suunamisel.
- Õpilaste iseseisvuse suurendamiseks esitatakse ülesanded lähtuvalt teksti mõistmise strateegiast ja jutustamise liigist, arvestatakse lapse tekstianalüüsi oskuse kujunemise etappi.
- Tekstis kirjeldatud keeruliste ja/või lastele vähetuntud stsenaariumite korral rakendatakse detailset analüüsi.

Õpitulemused:	Õppesisu:
6. klass • küsib ja edastab teavet tuttavates situatsioonides, järgib üldtunnustatud käitumisnorme; • osaleb oma õpitegevuse planeerimisel, kasutab suunamisel, küsib abi, valib ja kasutab abivahendeid; • Esitab küsimusi, jälgib kaaslaste vastuseid ning täiendab neid	6. klass Teabe küsimine kaaslastelt (õpetaja suunamisel). Teabe esitamine detailset, valikuliselt ja suunamisel kokkuvõtlikult. Õpilaste suunamine teabe küsimisele. Väljendusvahendite kasutamine dialoogis sõltuvalt suhtlemiseesmärkidest ja - normidest koostevõttes; koolis ja väljaspool kooli. Teiste ja oma intonatsiooni ning kehakeele märkamine õpetaja suunamisel. Õpiülesannete täitmine esitatud suuliste ning kirjalike juhendite ja/või plaani järgi. Kaaslaste vastuste jälgimine ja täiendamine. Ilukirjanduslike tekstide seostamine ajaloolise taustaga, põhjus-tagajärg-seoste selgitamine ning täpsustamine ühistevõttes. Kujutluspiltide täpsustamine teksti põhjal Tegevusplaani koostamine ja oma töö kontrollimine. Teistes õppeainetes omandatud teadmiste kasutamine keeleõpetuse harjutustes.

- mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; mõistab kaheosaliste liitlausete tähendust, eristab osalausete väljendatud suhteid ja seoseid; - moodustab liitsõnu ja tuletisi õpitud mallide ulatuses, mõistab liitsõnade ja tuletiste tähendust;	Teabekirjandusega tutvumine, kasutamine õpetaja juhendamisel: pilt-teatmeteos, tabel, graafiline joonis, sõnastik, Internet Sõnade semantiline ja grammatiline seos sõnaühendis. Kolmeosaline sõnaühend. Süntaksi- ja morfoloogiaküsimuse esitamine sõnavormile sõnaühendis Lauseliikmed Alus ja öeldis kui põhisõnad lihtlauses. Sõnade seos alus- ja öeldisrühmas. Lausete ühendamine, sisestamine ja laiendamine. Jutustava lause muutmine küsilauseteks. Sõnade seosed koondlauses. Sidesõnade (ja, ning, või, ega, ehk) mõistmine ja kasutamine Lause tähenduse sõltumine sidesõnast. Koma koondlauses. Koondlausete koostamine tuumlausetest (eelneva arutelu põhjal). Liitlause Liitlause osalausete ja sõnaühendi eristamine, väljendatud suhete mõistmine. Liitlause koostis, osalaused, sidendid. Lauseosade äratundmine, sobitamine, lausetelõpetamine (sidesõna antud), lausete koostamine skeemide abil. Eesmärgi, põhjuse, tingimuste ja atributiivsete tunnuste väljendamine liitlauses. ja eesmärki väljendavate osalausete eristamine (täheendus, sidendid). Teabe erisuse ja samasuse mõistmine erineva struktuuriga lausetes (laiendatud liitlause, liitlause). Sidendid kes?, mis? ja nende käändevormid. Tekstisidusate lausete moodustamine: sõnajärje muutmine, siduvate ja samaviiteliste sõnade kasutamine. Liitsõna ja sõnaühendi tähenduse eristamine. Nimisõna Nimi ja nimetus. Suur algustäht raamatute, ajalehtede, ajakirjade pealkirjades ja kohanimes. Nimisõna algvorm, küsimused Sõnade käändevormi koostis ainsuses (tüvi, lõpp) ja mitmuses (tüvi, tunnus, muutelõpp). Mitmuse tüve moodustamine, mitmuse tunnuse valimine, erandlik mitmuse tunnus. Käändevormide eristamine, rühmitamine ja kasutamine kohta, aega vm väljendatavate suhete järgi. Sõnavormi põhi- ja lisatähendus.
--	--

- kasutab sõnade õpitud muutevorme eri funktsioonides (teigusõna muutevorme õpetaja abiga);
- Moodustab liitsõnu ja tuletisi õpitud mallide ulatuses, mõistab liitsõnade ja tuletiste tähendust; a

Süntaksi- ja morfoloogiaküsimuste esitamine sõnavormidele sõnaühendis ja lauses.

Nimisõna tuletamine (-ja, -mine, -ik, -nik). Tuletiste äratundmine, eristamine sõnavormist.

sõnade tähendus, tuletiste rakendamine sõnaühendis ja lauses.

Omadussõna sõnaühendis ja lauses, omadussõna algvorm, küsimused.

Omadussõnade mõistmine ülekantud tähenduses.

Omadussõna roll allrühmade nimetustes (kõrged/madalad majad). Omadussõnade moodustamine: liitmine, tuletamine (-nik; -lik, -ne, -line).

Moodustatud sõnade tähendus, tuletiste rakendamine sõnaühendis ning lauses. nud-, tud-, mata-, v-, tav-vormid täiendina.

Tuletatud omadussõnade kasutamine kaastekstis (kirjeldus).

Omadussõnade vormi muutmine koos nimisõnadega.

Võrdlusastmed, nende sõnastamine sõltuvalt kaastekstist.

Arvsõna

Põhi- ja järgarvud ning neile vastavad arvsõnad (10 000 piires).

Arvsõnade ja numbrite vastavuse mõistmine, numbrite asendamine arvsõnaga ja vastupidi.

Arvsõnade lugemine ja kirjutamine. Arvsõnade ja nende muutevormide mõistmine ja kasutamine suulises ning kirjalikus tekstis.

Rooma numbrid (I–XX) ja vastavad arvsõnad.

Tegusõna

Tegusõna ja selle laiendid lauses.

Tegusõna arv ja pöörded.

Isikuliste asesõnade ja tegusõnavormide seos. Jaatav ja eitav kõne.

Oleviku- ja lihtmineviku, täis- ja ennemineviku vormide tähendus: kõne aeg, tegevuse aeg, tegevuste aegade võrdlemine, seletamine graafilise ajateljje abil.

Tegusõnavormide moodustamine skeemide abil, tegusõnavormide leidmine ja kasutamine lauses.

Umbisikuline tegumood: vormide tähendus, moodustamine analoogia põhjal.

Ühendteigusõna: koostis, tähendus, komponentide leidmine lauses. Ühendteigusõna kasutamine sõnaühendis ja lauses.

Kõneviisid: vormide tähenduse mõistmine lauses, vormide moodustamine (valdavalt skeemide, vajadusel analoogia abil) ja kasutamine lauses.

Võõrsõna

Võõrsõna tunnused.

• Loeb õpitud teksti kõne tempos õigesti ja ladusalt ning jõukohast tundmatut teksti peamiselt süntagmadekaupa; • täidab endamisi lugedes jõukohaseid sisulisi ja keelelisi ülesandeid; • annab abivahendite toel edasi loetud tekstilõikude sisu (valikjutustamine); • valib ja kasutab jutustamiseks sobivaid abivahendeid; • kirjeldab jutustamisel situatsioone ja objekte plaani alusel ning hindab tekstis kirjeldatud tegelaste käitumise vastavust moraalinõuetele.	Lugemine Teksti mõistmiseks oluliste võõraste sõnade ja väljendite selgitamine enne lugemist Tundmatute sõnade leidmine korduval lugemisel (õpetaja juhendamisel). Autoriteksti keeleline analüüs: tegelasi ja tegevusi kirjeldavad sõnad, arhaismid, tegelaste sõnavara, ülekantud tähendusega väljendid ja tuletised. Sünonüümide ja samaviiteliste sõnade kasutamine küsimustele vastates. Vestluses kasutatud sõnade ja autori sõnavara võrdlemine. Võrdluste ja metafooride selgitamine õpetaja juhendamisel. Sisuliste ja keeleliste ülesannete täitmine endamisi lugedes. Teksti analüüs Sõnade, lausete ja lõikude leidmine mõistmisstrateegiast lähtuva või asukohale viitava korralduse järgi. Lõigu sisu kokkuvõttele ja/või alltekstile viitavate lausete leidmine lõigust. Teabe märgistamine tekstis (sõnade, sõnaühendite, lauseosade ja lausete joonimine või tähistamine markeriga). Lause sisu ja mõtte väljendamine oma sõnadega, sõnastuse täiendamine (õpetaja juhendamisel). Teksti jaotamine lõikudeks, lõikude pealkirjastamine. Teksti pealkirjastamine, olemasoleva pealkirja ümbersõnastamine. Tekstide seostamine ühiskondlik-ajaloolise taustaga, põhjus-tagajärg seoste selgitamine ajas ja ruumis, nende täpsustamine ühiselt. Sündmuste ja käitumisaktide ahela suunatud mõtestamine. Kujutluspiltide täpsustamine teksti põhjal: käitumisaktide ja keeruliste stseenide suunatud analüüsimine, objektide ja tegelaste tunnuste ning omaduste teadvustamine. Küsimuste esitamine kaaslastele tekstis kirjeldatud sündmuste ja tegevuste põhjuse, tagajärje ning eesmärgi kohta (õpetaja suunamisel). Jutustamine Tekstilähedane valikjutustamine, olustikusituatsioonide kirjeldamine Õpetaja ja õpilase vahelduv tekstilähedane jutustamine. Kokkuvõtlikk jutustamine oluliste lausete valimine, üldistava sisuga lausete moodustamine, kavapunktide täiendamine, lõigu ühine lühendamine, jutustuse plaani
---	---

7. klassi lõpuks õpilane: • mõistab suhtlemisel seisukohtade võimalikku erinevust, selgitab oma seisukohti, hangib vajaduse korral täiendavat teavet teistelt inimestelt; • annab hinnangu tekstis kirjeldatud tegelaste käitumisele ja põhjendab seda viidetega tekstile, oma kogemusele või kehtivatele moraalinormidele; • iseloomustab tekstis kirjeldatud tegelasi plaani järgi, rühmitab neid teadaolevate tunnuste alusel; • selgitab talle mõistetavate sündmuste ajalisi ning põhjuslikke seoseid;	Tegelaste iseloomustamine ja võrdlemine plaani järgi. Kaaslaste jutustamise jälgimine ja täiendamine (aluseks võrdlus autoritekstiga). Tegelasuku iseloomustamine plaani järgi. Tekstilähedase lühikese kirjaliku ümberjutustuse ühine koostamine kava ja tugisõnade abil, tekstilõikude laiendamine lausetega. Õigekiri Veaohlike häälikute õige märkimine peamiselt iseseisvalt, kaasneva ja eelneva enesekontrolli harjutamine. Võõrhäälikud ja võõrtähed, sõnade õige hääldamine. Võõrsõna tunnused (g, b, d sõna algul, võõrtähed, pikk või ülipikk täishäälik järgsilbis), õigekiri. Õpitud lõppude, tunnuste ja liidete õigekiri. Kirjavahemärkide kasutamine lauses. 7.klass Grammatika Alus- ja öeldisrühm. Lausemallide aktiveerimine, teiste ainete sõnavara kasutamine lauses, lausete muutmine ja laiendamine, eri ainetes kasutatavate uute lausemallide õppimine. Mitme küsilause moodustamine ühe väitlause alusel, suletud (kas? ega?) ja avatud (kes? kus? jne) küsimuste rühmad. Koondlause Korduvad alused, öeldised, sihitised, määrused, täiendid, öeldistäited. Sidesõnad ja, ning, ega, ehk, või, kui ka. Koondlause tähenduse sõltumine sidesõnast. Koondlause kasutamine tekstis, koondlause moodustamine teksti põhjal. Liitlause Liitlausete leidmine tekstist. Liitlausete moodustamine lihtlausetest ja/või skeemide järgi. Ajasuhteid väljendavad liitlaused. Tegevuse üheaegsuse ja järgnevuse väljendamine rindlausega: sidesõnad ja, ning. Ajasuhte väljendamine põimlausega: sidendid kui, siis, enne seda kui, pärast seda kui. Lausete grammatilise tähenduse mõistmine, lausete koostamine skeemi ja analoogia alusel. Lausete transformeerimine. Põhjuslikke suhteid väljendavad liitlaused. Tegevuste, sündmuste põhjused ja tagajärjed, nende väljendamine lausega. Sidendid ja, ning, sellepärast, sest. Lausete mõistmine, koostamine.
--	---

• loeb jõukohast tundmatut teksti kõne tempos, õpitud teksti elementaarse ilmekusega; • leiab tekstist teavet õpetaja juhendamisel; • täidab iseseisvalt lugedes sisulisi ja keelelisi ülesandeid; • taastab analüüsitud teksti sisu vastavalt püstitatud ülesandele (valikuliselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult), vajaduse korral kasutab teksti analüüsimisel ühiselt koostatud abivahendeid; • koostab pärast ühist ettevalmistust lühikese kirjaliku ümberjutustuse, kokkuvõtte või referaadi kavale, tugisõnadele või sõnaühenditele toetudes; • mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle; • mõistab ja kasutab suunamisel kõnes eri suhteid (aeg, põhjus, koht, tagajärg, eesmärk jms) väljendavaid kaheosalisi liitlauseid; • tuletab sõnu õpitud liidetega; moodustab liitsõnu; • kasutab kõnes sõnade käände- ja pöördvorme, analüüsib sõnavormide koostist; • tunneb ja rakendab kirjutamisel tähekasutus- ja ortograafiareegleid, vajaduse korral abimaterjalidele toetudes või õpetaja suunamisel.	Tegevuse eesmärgi väljendamine liitlause. Sidendid et, selleks et. Põhjuse ja eesmärgi ning vastavate osalause eristamine. Nimisõna Nimisõna semantilised ja formaalsed tunnused. Nimi ja nimetus. Nimisõna algvorm ja muutevormid. Sama suhet väljendavad käändevormid (koht, aeg jne). Nimisõnade moodustamine liidete abil: -ja, -mine, -la., -nik, -kond, -stik. Tuletatud nimisõnade tähendus, sama tuletusliitega sõnade rühmatähendus, sõnatähendus. Muutevormid, nende kasutamine sõnaühendis ja lauses. Omadussõna Omadussõna semantilised ja formaalsed tunnused. Omadussõna kasutamine koos nimisõnaga, omadussõna tähenduse mõistmine kontekstis, sõnaühendi kasutamine tekstis. Kesksõnade moodustamine analoogia alusel, kesksõnade kasutamine täiendina. Omadussõnade moodustamine tuletusliidete abil: liited – ne, -lik, -line, -jas, -kas. Tuletatud sõnade tähendus (sõnarühm) Kirjelduste koostamine. Tegusõna Tegusõna öeldisena, tegusõna laiendid lauses. Sünonüümid ja lähedase tähendusega tegusõnade rühmad, nende kasutamine sama tegevussituatsiooni sõnastamisel Tegusõna muutevormid: ma- ja da-tegevusnimi: olevik, liht-, täis- ja enneminevik. Tingiva ja kaudse kõneviisi vormide suunatud moodustamine (küsimused, analoogia) ja kasutamine lauses. Käskiva kõneviisi vormide moodustamine (ainsuse ja mitmuse 2. pööre) ja kasutamine dialoogis. Umbisikuline tegumood. Võimaliku tegevuses osaleja või objekti tuletamine kontekstist Ühendteguõna: tähenduse konkreetsus, sõnaühendite moodustamine, abimäärsõnad ühendteguõna koostises, nende koht lauses. Ühendteguõna kasutamine tingimuslauses. Sõnavaratöö Tundmatute sõnade leidmine lugemisel ja sõnatähenduse ühine selgitamine, sõnastiku kasutamine.
--	--

	Sõna kaastekstis: lause ja/või lõigu tähenduse sõltumine kasutatud sõnadest ja väljenditest (piltlikud väljendid, võrdlused, metafoorid, arhaismid, tegelaste sõnavara). Võrdluste ja metafooride mõistmine ja kasutamine õpetaja juhendamisel. 5–6 sõna või väljendi aktiveerimine teksti analüüsides ja taastades. Teksti analüüs Eri mõistmisstrateegiate kasutamise suunatud harjutamine Mõtteseoste leidmine lausete ja lõikude vahel. Uute tekstis kirjeldatud teadmiste või arusaamatu teabe märkamine õpetaja suunamise. Seoste leidmine kirjeldatud sündmuste vahel. Sündmuste ajaliste seoste (käitumisaktide järgnevus, üheaegsus) mõistmine; samaaegsete sündmuste teadvustamine ja vastandamine. Põhjuslike seoste (erinevad eesmärgid ja tingimused) mõistmine. Põhjuste ahela teadvustamine, põhjussuhetes olevate sündmuste, stseenide kirjelduse leidmine sündmuste ahelast. isiklike ja looduslike põhjus-tagajärg seoste eristamine. Tahan/vaja erisus. Tahan (miks ütlen) selleks (milleks ütlen) kuidas ütlen. Oletuste ja järelduste sõnastamine. Küsimuste esitamine Küsimuste esitamine teksti kohta sündmuse põhjuste ja tagajärgede väljaselgitamiseks, järelduste tegemiseks, puuduva teabe tuletamiseks. Teksti taastamine Tekstilähedane valik- ja temaatiline jutustamine; abivahendite individuaalne valimine ja kasutamine. Kokkuvõtliku jutustamise harjutamine, sh tekstilähedase jutustuse plaani eelnev esitamine. Tegelaste iseloomustamine ja võrdlemine plaani järgi. Jutustamise õppimine tegelase rollis (lähtutakse tegelase eesmärkidest, mõtetest ja tunnetest). Teksti loomine Tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse koostamine ühiselt loodud kava ja esitatud keelevahendite abil (tugisõnad, -sõnaühendid). Kirjandi kirjutamine pildi ja tugisõnade toel; pildi ja kava põhjal.
--	--